

Autor: Dawid Samoń

Komunikat nr 38 z 20 sierpnia 2013 r.

Powszechne Towarzystwa Emerytalne (PTE) nie pobrały – jak twierdzą autorzy "Przełądu funkcjonowania systemu emerytalnego." - 10,5 mld zł opłat od składki. 1,5 mld zł z tego zainkasował ZUS. Gdyby nie istniały OFE, dług publiczny nie spadłby do 38,1 proc. PKB. Ministrowie Kosiniak-Kamysz i Rostowski zapomnieli, że gdyby nie system kapitałowy gospodarka nie rozwijałaby się tak szybko, a relacja długu do PKB byłaby wyższa właśnie ze względu na mniejsze PKB. Wydatki emerytalne nie spadną też do 9,6 proc. PKB w 2060 r., ponieważ przejęcie oszczędności zgromadzonych w OFE zwiększy przyszłe zobowiązania ZUS.

• Opis przypadku

"Przełąd funkcjonowania systemu emerytalnego. Bezpieczeństwo dzięki zrównoważeniu" jest "bardzo rzetelnie, solidnie i tak, powiedziałbym, bardzo neutralnie, z punktu widzenia nastawienia do tych spraw, przygotowany." – minister Jacek Rostowski, *Salon polityczny Trójki*, 04.07.2013.

Z rzetelnością ministerialnego przeglądu nie zgadzają się ekonomiści. "Raport rządowy nie spełnia wymogów ustawy z 2011 r., ponieważ dotyczy praktycznie wyłącznie OFE, a nie całego systemu emerytalnego." - czytamy w stanowisku BCC (26.06.13). "Powyższa teza, [mówiąca, że waloryzacja w ZUS była wyższa niż stopa zwrotu w OFE] będąc ważnym elementem rządowej diagnozy jest nieprawdziwa, gdyż wynika z rażącego błędu metodologicznego." - pisze M. Wiśniewski z KOBE (Wiśniewski M., *Stopy zwrotu: OFE vs. ZUS*).

• Ocena eksperta FOR

"Przełąd..." zawiera liczne błędy metodologiczne i obliczeniowe, jak również tezy, z których wyciąga się nieprawdziwe wnioski. Stawia to pod znakiem zapytania jego rzetelność oraz wiarygodność osób, które go przedstawiły - ministrów W. Kosiniaka-Kamysza i J. Rostowskiego. Poniżej przedstawiono niektóre przykłady braku rzetelności występujące w "Przełądzie..."

1. Kłamstwo: Gdyby nie OFE, dług publiczny wynosiłby 38,1 proc. PKB

Twórcy "Przełądu.." piszą, że gdyby nie istniały OFE to dług publiczny w 2012 r. wynosiłby 38,1 proc. PKB zamiast rzeczywistych 55,6 proc. PKB. Jest to nieprawdą co najmniej z dwóch powodów. Po pierwsze, zakłada się niesłusznie, że politycy nie wydaliby tych środków na inne cele np. jeszcze wyższe bezproduktywne wydatki. Deficyt sektora finansów publicznych po wprowadzeniu kapitałowej części systemu emerytalnego nie uległ znaczącej zmianie - wynosił średnio 4,6 proc. PKB.

Po drugie, nie uwzględnia się, co jest rażącym błędem merytorycznym, pozytywnego wpływu OFE na wzrost gospodarczy. Gronicki i Jankowiak uwzględniając ten wpływ wyliczyli, że dług publiczny bez OFE wyniósłby 50,7 proc. PKB, a nie jak twierdzi się w "Przeglądzie..." 38,1 proc. PKB.

2. Kłamstwo: PTE pobrały 10,5 mld opłat od składki

Tabela 11. w "Przeglądzie..." (s.64) przedstawia ile opłat pobrały od początku swojego funkcjonowania PTE. Twierdzi się, że towarzystwa pobrały aż 10,5 mld opłat od składki w latach 1999 - 2012. W wyliczeniach nie uwzględniono jednak, że od 3,5 proc. opłaty od składki, ZUS pobiera od PTE aż 0,8 pkt. proc. W rzeczywistości PTE pobrały zatem 1,5 mld zł mniej niż twierdzą autorzy. Pieniądze te pozostały w ZUS.

3. Kłamstwo: Do 2060 r. w Polsce wydatki emerytalne w relacji do PKB zmaleją o 2,2 pkt. proc.

W "Przeglądzie..." powołując się na dane Komisji Europejskiej twierdzi się, że w okresie 2010 - 2060 r. wydatki emerytalne spadną o 2,2 pkt. proc. (z 11,8 do 9,6 proc. PKB).

Przeoczono jednak fakt, że dane KE nie uwzględniają wydatków na emerytury kapitałowe. Jeśli nastąpi marginalizacja części kapitałowej to w przyszłości zobowiązania emerytalne będzie musiał pokryć ZUS. Uwzględniając powyższe, wydatki w 2060 r. wyniosą 10,9 proc. PKB, a nie 9,6 proc. PKB.

Autorzy "Przeglądu..." z jednej strony przedstawiają wyolbrzymione koszty funkcjonowania systemu kapitałowego postulując przy tym zmniejszenie jego roli, z drugiej zaś - pokazują korzyści płynące z dotychczasowego systemu. Zapominają przy tym, że wraz z marginalizacją OFE również korzyści (niższe wydatki na świadczenia emerytalne z części repartycyjnej) będą mniejsze.

Table 2. 17 - Decomposition of total pension expenditure over 2010-2060 (in p.p. of GDP)

	2010 level	Dependency ratio contribution	Coverage ratio contribution	Employment effect contribution	Benefit ratio contribution	Labour intensity contribution	Interaction + residual effect	2060 level
DK	14.4	8.8	-6.5	-0.6	1.2	0.0	-0.9	16.5
EE	8.9	7.5	-2.9	-1.2	-0.8	0.0	-0.5	10.9
ES	10.8	10.5	-0.9	-2.3	-2.5	0.1	-1.0	14.7
LV	9.7	7.9	-2.1	-1.3	-4.7	0.0	-0.7	8.9
LT	8.6	8.4	-2.9	-1.1	0.2	0.0	-0.5	12.7
HU	11.9	11.1	-4.2	-1.3	-1.9	0.0	-0.9	14.8
NL	11.8	10.3	-1.7	-0.4	-0.9	0.0	-0.7	18.5
PL	11.8	14.6	-5.2	-0.5	-7.9	0.0	-1.9	10.9
PT	13.1	10.8	-2.5	-1.1	-6.0	0.0	-1.1	13.2
RO	9.8	13.8	-5.0	0.4	-3.1	0.0	-1.2	14.7
SI	11.2	13.0	-3.1	-1.0	-0.7	0.0	-0.8	18.6
SE	11.8	6.7	-1.0	-0.6	-1.6	0.0	-0.4	14.9

Source: Commission services, EPC.

Note: Total pension expenditure covers public, occupational and private pensions. This table only includes Member States that have provided non-zero private pillar pension expenditure projections in addition to public pension projections, and does consequently not include all Member States.

Źródło: Komisja Europejska, *The 2012 Ageing Report: Economic and budgetary projections for the EU27 MemStates (2010 - 2060)*, 2012

/Recenzent: Mateusz Guzikowski

Kontakt do eksperta

Dawid Samoń

e-mail: dawid.samon@for.org.pl

Forum Obywatelskiego Rozwoju

Al. J. Ch. Szucha 2/4 lok. 20, 00-582 Warszawa

tel. +48 22 628 85 11

e-mail: info@for.org.pl

www.for.org.pl